FASİKÜL 41 – SAYFA 3

Çeviri: Anita Tatlıer

TÜRK DEVRİMİNDE KÖYÜN YERİ

Nusret Köymen

Türkiye'nin 17.069.901 nüfusundan –1940 nüfus sayımında ortaya çıkan sonuç- %83ünden fazlası, nüfusu 10.000 den daha az olan yerlerde yaşar. Aktif nüfusun yaklaşık %82si tarımla uğraşır. Bu sayılar, Türkiye'de köy ve tarımın önemini kanıtlar –bu Batıdan daha farklı olabilir. Sanayileşmiş Avrupa ülkelerinde ve insan kalabalığının yoğun olduğu şehirlerde köy ve tarım işleri, bunlar özellikle azaldığı için önemli bir sorun oluştururken tam tersi Türkiye'de bunlar bollukları sayesinde çarpıcı bir öneme sahiptir. Gerçekten de Avrupa'da, köy ve tarıma ilişkin orantısal sayıların Türkiye'den daha yüksek olduğu başka hiçbir ülke yoktur.

Türkiye'ye özgü bir diğer bio-demografik özellik daha mevcuttur. Türkiye'nin nüfus piramidiyle diğer ülkelerinki arasında bir kıyaslama yaptığımızda, türk ulusunun genç bir nüfus olduğunu ve erkek nüfusun baskın olduğunu görürüz. İşte bu piramid, bio-demografik bakış açısıyla, bu ulusun kendi devrimci ve ilerlemeye yönelik atılımından hiçbir şey kaybetmediği olgusunu vurgular. Nüfusun bu denli hızlı büyümesinin açıklamasını türk ırkının canlılığında ve çoğunlukla kırsal bir nüfus olmasında aramak gerekir. Türkiye'de tıpkı diğer her yerde olduğu gibi, nüfus şehirlerde değil de köylerde artar: türk nüfusu %80 oranında kırsal bir nüfustur. Devlet, toprakların en ücra köşesine kadar demiryoları inşa etmektedir, yollar yapmaktadır, deniz yolu hatlarını kurmaktadır, posta ağını geliştirmektedir, öyle ki köyler hemen hemen her yerde tecrit bir yaşam sürmekten kurtulmaktadır. Ve şimdi gelişme ve ilerleme yolunda, türk Devrimi şu sorunla karşı karşıya bulunur: bu gelişme, bu kültürel ve teknik ilerleme ilk önce şehirlerde tezahür eder, dolayısıyla bunlar köyler için güçlü bir cazibe merkezi oluşturur. Batı uygarlığında olumsuz sonuçlar yaratan kırsal göç Türkiye'nin de kaderi midir? Bunu önlemek mümkün müdür?

Türk Devrimi, Batının kültür ve teknik gelişimine hak ettiği değeri vermesine ve bunun coşkulu bir taraftarı olmasına rağmen, bunun bilinçsiz bir taklitçisi değildir. Tük Devrimi, tarihi ve "batı uygarlığı" olarak adlandırdığımız insanın yaşadığı bu büyük süreci titiz ve eleştirel bir gözle analiz etmektedir. Bu analiz, bu eleştirel inceleme türk Devrimini yeni bir sosyal kavrama ulaştırdı: Günümüzde artık mevcut olmayan belirli olaylar ve koşullar dizisi batı uygarlığını, köyün aleyhine, şehir doğrultusunda gelişmeye itti

ki bu da sonuçta köylerin dağılmasına ve başta sanayi olmak üzere ekonomik ve sosyal işlevlerin etkisiyle, nüfusun, zenginliğin ve işin şehirlerde toplanmasına yol açtı. Batı uygarlığının bu aşırı kentleşmesi, ıstırabını çektiği kötülüklerin başlıca faktörlerinden biridir. Türkiye'nin de tıpkı Batıda olduğu gibi, bu aynı aşırı kentleşme sürecini ve aynı çiftliklerin dağılması sistemini izlemesi için hiçbir zorunluluk yoktur.

Zaten 1923'de Atatürk, Devrimin ölümsüz lideri, aşağıdaki sözlerle bu uygarlığın ilkesini olduğu kadar türk Devrimini diğer rejimlerden ayıran temel özelliği de tanımlamıştı: "Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi, gerçek üretici olan köylüdür. Bu sebeple köylüler diğer herkesten daha fazla mutluluk ve refahı hak eder. Cumhuriyet hükümetinin ekonomik politikası bu temel amacı gerçekleştirmeye yönelir."

Türk Devrimine başlayan ve bunu hala gerçekleştirmeye devam eden Cumhuriyet Halk Partisi köye her açıdan çok büyük bir önem atfeder ve kendi programında da bu temel ilkeye yer vermiştir. Bu sosyal kavram uyarınca Türkiye'de köy, tarım üreticilerinin toplandığı bir yer değildir, fakat Devletin düzeninin temel birmidir. Sonuçta, köyler kendilerinin tabi olduğu koşullar sayesinde kolaylaşan tüm ekonomik işlevlerde uzmanlaşacaktır ve geniş bir iş dağılımı ağında hak ettikleri konumu alacaklardır. Şehirler bu ekonomik ve sosyal düzenin merkezleri, bağlantı noktaları olacaklardır. Bu tür bir ekonomik ve sosyal düzen şehirlerde kalabalık nüfusların ve işin yığılmasını önleyecektir ve sonuçta dışardan gelen tacizlere karşı savunma zorluğunu ortadan kaldıracaktır ve aynı zamanda da ülkeyi ekonomik ve sosyal felaketlerin kışkırttığı zayıflamaya karşı koruyacaktır. Söz konusu felaketler ki batı uygarlığı bunları bir kez ortaya çıktıktan sonra iyileştirmeye çalışıyor, Türkiye bunları önlemeye çalışıyor.

Türkiye'nin barışçıl politikası ve özellikle İngiltere ve Amerika ile olan ilişkileri, Anadolu'nun dünya çapında bir geçiş yolu işlevini yeniden kazanmasında önemli faktörler olacaktır.

17inci, 18inci ve 19uncu yüzyıllarda siyasi düzeyde birbiriyle çatışan Osmanlı İmparatorluğu ve Britanya ve Fransız İmparatorlukları yerine Türkiye ve İngiltere'nin sözcüğün tam anlamıyla dost, mütteffik olduklarını ve diplomasiyle ekonominin de buna mükemmel bir uyum sağladığını söyleyebiliriz.

Türkiye'nin Batılı veYakın Doğulu ülkeler ile yakınlaşması kendisine yeniden doğu ve batı ticaret yollarını açar. Türk Cumhuriyetinin demiryolu, kara yolu ve deniz yolu politikası zaten Anadolunun, Doğu ile Batı arasında büyük bir geçiş yolu olmaya ilişkin kendi doğal işlevini mükemmel biçimde gerçekleştirmesini hedefler. Yolların güvenliği ve emniyeti, ülkedeki tüm ulaşım araçlarının

gelişmesi, kırsal sanayileşme, işte bunlar Türk Devriminin politikasının temellerini oluşturur.

Bu sosyal kavram, bu siyasi, ekonomik ve sosyal ilkeler ışığında, türk Devrimi tarafından gerçekleştirilen işler büyük bir açıklık kazanacaktır.

Köylerin yararına gerçekleştirilen işler açısından, vatanımıza özgür bir nitelik sunan Halk Evlerinin eserleri hakkında bir açıklama yapmak istiyoruz.

Halk Evleri Cumhuriyet Halk Partisi tarafından ülkenin tüm şehirlerinde, başlıca ilçelerde ve bazı büyük köylerde açıldı. Bu Evlerin sayısı her yıl artmaktadır. Bunların amacı entelektüel gençliği kendi çıkarı çerçevesinde ve entelektüel, sosyal ve sanatsal faaliyetler alanında ülkeye sunması gereken hizmetler bağlamında, Evin bünyesinde, işlev gördüğü yerlerde halkın ilgisini çekerek düzenlemektir. Böylece Halk Evleri şehirli ve köylü vatandaşın birleştiği ve birbiriyle kaynaştığı merkezlerdir Her Halk Evi kırsal işlerle ve köylülerle temas kurmakla uğraşan bir köy bölümünü kapsar. Bu bölümlerin üyelerinin köy yararına gerçekleştirdiği her türlü işin yanısıra, bunlar aynı zamanda, diğer bölümler tarafından gerçekleştirilen ve köye faydalı olabilecek işlerden de pay sabi olmaya çalışırlar.

Parti, şehir ve köy arasında söz konusu temaslara büyük bir önem verir ve böylece köylünün şehirde mevcut olan tüm iyi şeylerden haberdar olması ve şehirlinin de köylüyle sürekli bir temas halinde bulunması amaçlanır. Köylü şehir ile temasında bir rehber, bir eğitmen bulamadığı takdirde, bununla ilgili kötü bir izlenime sahip olabilir; ve şehirli tıpkı türk Devriminin benimsediği gibi köylüyü tanımayı öğrenmezse, şehre kendisinden beklenen hizmeti sunamaz. Halk Evlerindeki, köy bölümlerinin yürüttüğü işlerin başlıca amacı, köye hizmetin gerçekleşmesi için, şehrin çeşitli işlevlerinin kendi aralarında bir işbirliğine gitmeleri sağlamaktır.

Söz konusu bölümler en az köyün kendisinde olduğu kadar şehir merkezlerinde de faaliyetini sürdürür. Bu merkezlerdeki işler, şehre gelen köylüleri aydınlatmak ve onlara rehberlik etmek, işlerini düzenlemelerinde onlara yardım etmek; şehirli vatandaşı kırsal sorunlar hakkında aydınlatmaktan oluşur.

Söz konusu bölümlerin üyeleri işte bu amaçla, köylülerin kaldığı oteller, gitikleri kahveler ve alışveriş yaptıkları pazarlarla sıkı bir temas halinde bulunur. Köylülerin toplandığı yerlere giderler ve onlarla bireysel olarak ya da gruplar halinde konuşurlar; köylerde kitap ve çalışmaların dağıtılmasını üstlenirler ve mümkün olduğu yerlerde sinema seansları düzenlerler.Yapmak istediği bir iş hakkında danışmak isteyen bir köylü bunun için sadece Halk

Evinde köy bölümüe başvurmalıdır. Burada gerektiği takdirde dilekçesini ve diğer belgeleri yazdırabilir, yetkililer nezdinde sürdürmek
zorunda olduğu tüm işlemler hakkında bilgi sahibi olabilir. Hastalar ise hastanaeler hakkında bilgi alabilir; tıbbi kontrolleri ve tedavileri temin edilir. Şehirli vatandaşları kırsal sorunlar hakkında aydınlatmak amacıyla Köy bölümleri konuşmalar düzenler, entelektüellere hitap eden yayınlar hazırlar.

Köydeki işler, her bölümün yakınında bulunan köylere ortak geziler sayesinde tamamlanır. Bölümlerin üyeleri burada bazen birkaç gün kalır. Bu gezi sırasında, bir yandan köyün ihtiyaçları ve gelişme olanakları incelenirken, diğer yandan da bu geziye dahil olan hekim hastaları kontrol eder ve onlara ilaçlar verir. Bölümün kadın üyeleri evleri dolaşır, köylü kadınlarla konuşur ve olara tavsiyelerde bulunur. Bölümlerin üyeleri köy kütüphanesinin oluşumuna yardım eder ve her ziyarette buraya kitap getirir. Bu ziyaret uzadığında, bunlar gösteriler düzenler, filmler gösterirler ya da yine projeksiyonlarla konuşmalar yaparlar.

Halk Evleri kırsal mesleklere de büyük önem verirler. Meslekleri dağıtan Evler bulunur, yaşlılara tamir işleri yaptırılır, kırsal meslekler tarafından üretilen ürünlerin satışı düzenlenir.

İşte Halk Evlerinin köylerle sürekli teması, ülkenin büyük ihtiyaç duyduğu muazzam bir işin gerçekleşmesine olanak sağladı.